

॥ ५६ ॥ सममानः ॥ कतकः ॥ ५८ ॥ इति श्रीरामाभि० वा० यु० त्रिषष्टितमः सर्गः ॥ ६३ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ अथाविचारकारीरावणइतियदुक्तमसहायए
वयोत्स्यामीतिच तदुभयंदूषयतिमहोदरइत्याह ॥ तदिति ॥ अतिकायस्य कुंभकर्णस्य तत्तेनप्रकारेणोक्तंवचनंश्रुत्वा महोदरउवाच ॥ १ ॥ कुले महाकुले जातोपि धृष्टोऽव
लिप्तस्त्वंप्राकृतदर्शनःसन्सर्वकृत्यं कर्तव्यंवेदितुंनशक्नोषि ॥ २ ॥ नसवेदनयानयावितिकुंभकर्णोक्तंदूषयति ॥ नहीति ॥ राजा नयानयौ उचितकृत्याकृत्ये नजानातिइतिन
किंतु जानीतएवेत्यर्थः ॥ त्वंतुकैशोरकाद्व्याद्धृष्टःसन्नेवंवक्तुमिच्छसि ॥ केवलंकर्तुमिच्छसिइतिपाठे असहायतयारामेणयुद्धमितिशेषः ॥ ३ ॥ राजातुसर्ववेत्तीत्याह

रमस्वराजनिवचाद्यवारुणींकुरुष्वकृत्यानिविनीयदुःखं ॥ मयाद्यरामंगमितेयमक्षयंचिरायसीतावशगाभविष्यति ॥ ५६ ॥ इत्या
र्षे श्रीरा० वा० आ० यु० त्रिषष्टितमः सर्गः ॥ ६३ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ तदुक्तमतिकायस्यवलिनोबाहुशालिनः ॥ कुंभ
कर्णस्यवचनंश्रुत्वावाचमहोदरः ॥ १ ॥ कुंभकर्णकुलेजातोधृष्टःप्राकृतदर्शनः ॥ अवलिप्तोनशक्नोषिकृत्यंसर्वत्रवेदितुं ॥ २ ॥ नहिरा
जानजानीतेकुंभकर्णनयानयौ ॥ त्वंतुकैशोरकाद्व्याद्धृष्टःकेवलंवक्तुमिच्छसि ॥ ३ ॥ स्थानंवद्विचहानिंचदेशकालविधानवित् ॥ आत्मन
श्वपरेषांचबुध्यतेराक्षसर्षभः ॥ ४ ॥ यत्त्वशक्यंबलवतावक्तुंप्राकृतबुद्धिना ॥ अनुपासितवद्वेनकःकुर्यात्तादृशंनरः ॥ ५ ॥ यांस्तुधर्मार्थ
कामांस्त्वंब्रवीषिपृथगाश्रयान् ॥ अवबोद्धुंस्वभावेननहिलक्षणमस्तितान् ॥ ६ ॥

स्थानमिति ॥ स्थानं वद्विषयराहित्येन यथाप्राप्तस्यरू
पेवस्थानं ॥ आत्मनोवद्वि परेषांहानिंच राजाबुध्यते ॥ किंच देशकालविधानवित् देशकालयोरुचितकर्तव्यवित् ॥ ४ ॥ सर्वथाराज्ञोऽविवेकोनास्तीत्याह ॥ यत्त्वश
क्यमिति ॥ अनुपासितवद्वेनातएवप्राकृतबुद्धिना केवलंबलवता यत्कर्तुमशक्यं तादृशंकोबुधोराजाकुर्यात् नकोपि ॥ ५ ॥ एतावता प्रथमंवैमहाराजकृतमेतदचितितं केवलं
वीर्यदर्पेणनानुबंधोविचारितइतिकुंभकर्णोक्तंदूषणंपरिलुप्तं ॥ अथत्रिषुचैतेषुयच्चैष्ठ्यमित्यादिनाधर्मएवसेव्योनतुकामस्तद्विरुद्धइतियदुक्तं तत्राह ॥ यांस्त्विति ॥ यांश्चधर्मा
दीन्पृथगाश्रयाधर्मादयःपरस्परविरुद्धानैकानुष्ठेयाइतिब्रवीषि तान्धर्मादीन्स्वभावेनतत्त्वतोऽवबोद्धुंतेलक्षणं सामर्थ्यंनह्यस्ति ॥ ६ ॥